

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

רמזים ופרפראות

'מזונותיו של האדם נקצבים לו בראש השנה מתשרי עד תשרי חוץ מתשרי':
תורה, שבת, ראשי חודשים, ימים טובים.
דהיינו שכל מה שיוציא האדם על ימים אלו, לא כלול בסכום שנגזר על האדם ב"ר"ה בתשרי, ואף יקבל פי שניים בחזרה.
בתורה מקבלים פי שניים:
"לימוד" - ל=30, "מיד"=60.
בשבת מקבלים פי שניים:
"ש"=3 (גימטריא קטנה), "בת"=6.
בראש חודש מקבלים פי שניים:
"ר"=2, "אש"=4.
ביום טוב מקבלים פי שניים:
"מ"=40, "ועד"=80.
(ר' מאיר אבוחצירא)

עוד, שמסכת שבת פותחת במילים:
"יציאות השבת שתיים שהן ארבע". לרמז לנו שהמוציא על עונג השבת שתיים יקבל ארבע בחזרה. (החיד"א)

שאלה לשולחן החג

"ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"
יש לבאר מדוע לא נתקנה ברכה מיוחדת למי ששב בתשובה, שהרי זו מצוות עשה לשוב בתשובה לפני הקב"ה כמובא במניין המצוות?

מסרת השאלה
הינה לעורר דיון סביב שולחן החג. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בציון מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש"

הגמרא (ר"ה כט:) לומדת מכך שכאן כתוב 'זכרון תרועה' ובפרשת פנחס כתוב 'יום תרועה', אסמכתא מן התורה לכך שלעיתים לא תוקעים בראש השנה בשבת. שתיקנו חז"ל שלא לתקוע בשבת שמא יבוא לטלטל את השופר מתוך שטרוד על מצוותו. ולכאורה יש לבאר מדוע התורה לא כתבה להפך, דהיינו שבפעם הראשונה היה צריך להיות כתוב 'יום תרועה' שהרי ר"ה חל ברוב השנים ביום חול, ובפעם השנייה בפרשת פנחס את הנדיר יותר, המרמז לשבת שבו אין תוקעים. א. בשו"ע (או"ח תכח) הביא סימן לכך שתמיד יחול תשעה באב באותו היום שחל בו יום א' של פסח שלפניו. וכן שבועות יחול ביום השני של פסח, ר"ה ביום ג', שמחת תורה ביום ד' של פסח, יו"כ ביום ה' ופורים שלפניו ביום ו'. ע"פ המסורת שבידינו, בנ"י יצאו ממצרים ביום חמישי בבוקר, ולפי זה יוצא שבאותה השנה חל ר"ה שלהם בשבת. לכן בציווי הראשון שלהם על ראש השנה כתוב 'זכרון תרועה'. (תורה תמימה) ויש להדגיש, שתירוץ זה מסתדר רק עם פירושו של רבינו חננאל שסבר שכל 40 שנה שהיו בנ"י במדבר לא קידשו את החודשים שלא יכלו לראות את המולד בגלל ענני הכבוד שחיפו עליהם מכל צד. ולשיטתו, קבעו את החודשים ע"פ החשבון במדבר ולפי זה יוצא שראש השנה חל באותה השנה בשבת. (הדרש והעיון) ב. כיון שבפרשת פנחס עוסקים בקרבנות, שהיו קרבים במקדש. ובמקדש הרי תקעו אף כשראש השנה חל בשבת, כמובא במשנה: "יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעים, אבל לא במדינה". לכן בפרשת פנחס נאמר "יום תרועה" - שבכל מקרה תוקעים במקדש. (דקדוקי תורה)

"אמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך ב"ר"ה וביום הכפורים? אמר להם: אפשר מלך יושב על כסא דין, וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה" (ר"ה לב:)

מבארת הגמרא, שבשעה של דין אין ראוי לומר שירה (הלל) לפני הקב"ה. הגמרא (ר"ה טז.) מביאה: 'ר' יוסי אומר, אדם נידון בכל יום, שנאמר: "ותפקדנו לבקרים". רבי נתן אומר, אדם נידון בכל שעה, שנאמר: "לרגעים תבחננו". ויש לבאר אם כן, כיצד אנו אומרים הלל במועדים ובראשי חודשים, הלא לפי רבי יוסי ורבי נתן, כל יום הוא יום דין? ויש לומר: א. בכל יום ויום יש דין על הפרט, ובר"ה על הכלל. (ראב"ן) ב. 'אדם נידון בכל יום' - היינו ברוב הימים אבל בימים הקדושים כגון שבת ויו"ט וראש חודש ודאי אינו נידון. (חכמת שלמה) ג. בראש השנה נידונים תמיד, אך בכל יום הוא רק אם יש לאדם מקטרג. (פרי מגדים) ד. בר"ה נידונים אף המתים שנית ולהם אין יכולת לתקן ולחזור בתשובה והם הרוב, וממילא אין אנו אומרים שירה, אך בכל יום האדם החי נידון ובידו לתקן דינו, וכמובן שיש להלל לקב"ה על חסדו הגדול הזה. ה. מי יחיה ומי ימות נגזר בר"ה, אך כיצד יקבל האדם את דינו, זה נגזר בכל יום. ו. הדין בכל יום הוא רק בגדר של 'פקידה' ו'בחינה', כמבואר בגמרא שם. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן החג' תשפ"ה)

הפכו את השנה לעתקה!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

העלון מוקדש לע"נ
ר' יצחק בן משה
ת.נ.צ.ב.ה

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייץ'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. יש הנוהגים שלא לאכול בראש השנה
- ב. אחד משלושת הספרים שנפתחים בר"ה
- ג. "בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה ו..." (נוסח ספרד)
- ד. "שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה [כ...]"
- ה. בערב ר"ה, נהוג לערוך אותה בפני שלושה או עשרה
- ו. "לשנה טובה תכתב _____ לאלתר"
- ז. שם אחת הברכות הייחודיות למוסף של ר"ה
- ח. עקרה שנפקדה בר"ה
- ט. "וכתוב לחיים _____ כל בני בריתך"
- י. שם נוסף לראש השנה
- כ. סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ל. "שנהיה _____ ולא _____"
- מ. שם אחת הברכות הייחודיות למוסף של ר"ה
- נ. מותר להכין אוכל _____ ביום טוב
- ס. סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ע. הניסיון העשירי שבו נתנסה אברהם אבינו
- פ. אשתו השנייה של אלקנה (צרתה של חנה)
- צ. אחד משלושת הספרים שנפתחים בר"ה
- ק. סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ר. שלושה סימנים שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ש. מכניסים אותו לפה ומברכים עליו, אך אינו נאכל
- ת. תפילה שנוהגים לומר בין מנחה לשקיעה

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. תנא שערכב עדים בעיר לוד
- ב. במקדש, במה היה מצופה פיו של השופר בר"ה?
- ג. בו נידונים על המים
- ד. ד' ממית ומחיה, _____ שאול ויעל"
- ה. המקום בו היה המשכן בימי אלקנה
- ו. אחד מהחדשים, ובו היו השלוחים יוצאים
- ז. כשהיו משיאין משואות, הביאו כלונסאות של _____
- ח. כך חנה כינתה את עצמה
- ט. אחד מהחדשים שיש בהם ראשי שנים
- י. הכהן שחשב שחנה שיכורה
- ך. "מנעי _____ מבכי _____ מדמעה, כי יש שכר _____"
- ל. "אז תשמח בתולה _____"
- ם. "הבן יקיר לי _____ אם ילד _____"
- ן. "כה אמר ד' מצא _____ במדבר"
- ס. אחד מבני עלי
- ע. תנא שרבן גמליאל גזר עליו לבוא אליו
- ף. סב סביו של אלקנה
- ץ. המילה הראשונה בשירת חנה
- ק. כך הייתה קרויה החצר שבה היו מתאספים העדים
- ר. פעם נשתהו העדים מלבוא ונתקלקלו הלוויים ב_____
- ש. בלשון זו מקדש ראש בית הדין את החודש
- ת. תוקעים אף בהם יחד עם השופר במקדש

ואלה שמות

"ויהי איש אחד... ושמנו אלקנה" (ש"א א, א, מתוך הפטרת יום א' דר"ה)

אלקנה היה אחד ממספר אנשים בתנ"ך שנקראו בתואר 'איש האלקים', מי היו שאר האנשים? (תשובות במדור התשובות)

מן המדרש

מילה לחג

**באמצעותו היא הכתה,
את הטיפש של הכיתה,
מפני שלוגם מן המתקן,
בר המים הפראי והמסונן.**

המונח המבוקש הינו מילה בת 4 אותיות המופיעה בהפטרה, אשר כל שורה בחידה רומזת להקשר שונה שלה. (יתכן חילופי אותיות בעלי הגיה דומה וכן כתיב מלא/חסר)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

ועתיד הקב"ה להחיות המתים. כיצד עושה, נוטל שופר גדול ותוקע בו שבע תקיעות. בתקיעה ראשונה, העולם כלו יתרעש ויחילו כיולדה. בשניה, העפר מתפזר והקברים נפתחים. בשלישית, העצמות מתקבצים. ברביעית, נמתחים האברים. בחמישית, עורות מתהווים. בששית, רוחות ונשמות נכנסו בגופם, בשביעית, חיים ועומדים על רגליהם בלבושיהם, שנאמר: "ד' צבקות יגן עליהם". ועומד הקב"ה ומסדר סדרן של באי עולם: של צדיקים, ושל חסידים, ושל מלכים, ושל נדיבים ושל כל נשמה ונשמה. ומוריד חנוך ששמו מטטרו"ן, ואת ארבע חיות מתחת כסא הכבוד. ומעלה קרח וכל עדתו מתהום, ומעמידם על רגליהם ומסדר דינם בפני הבריות, ואומר להם: 'כלום ראיתם אלוה מבלעדי בשמים ממעל ובארץ מתחת'?! ואומרים: "ומי צור זולתי אלקינו", "אין כמוך באלקים ד' ואין כמעשיך". מיד אומר הקב"ה לכל באי עולם: "ראו עתה כי אני אני הוא", פירוש: אני הוא ואין אחר מבלעדי, אני הוא שמחצתי בעולם הזה, וארפא לעולם הבא, ואין מידי מציל שם ליום הדין. מחצתי ואני ארפא שם, כשם שאדם נפטר מן העולם, כך חוזר לעולם הבא כדי שיכירוהו. נפטר סומא חוזר סומא, חרש חוזר חרש, ואחר כך ישוב הקב"ה ומרפא אותו, שנאמר: "בורא ניב שפתים שלום שלום... ורפאתיו". (פיסקתא חדתא)

שעשועי דאורייתא

"ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור"
אלו דברים בתורה נעשו ב'ראש ההר'?

* * * *

מצאו נא במשניות ראש השנה:

1. שמות של 3 ערים בארץ ישראל.
2. שבעה סוגי בעלי חיים.
3. מילה המופיעה פעמיים ברציפות.

* * * *

מצאו נא בהפטרות ראש השנה:

4. 5 מילים רצופות שמסתיימות באות ה'. (הפסרת יום א')
5. שני פסוקים שמתחילים ומסתיימים באות ה'. (הפסרת יום ב')
6. את האות מ' מופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה) (פעם אחת בכל הפסרה)

ושפני טמוני חול

אלו דברים עושים בימים נוראים כדי לערבב את השטן?

* * * *

"אבינו מלכנו חטאנו לפניך"

מובא בגמרא (תענית כה:): 'מעשה ברבי אליעזר שירד לפני התיבה בתענית ציבור על הגשמים, ואמר עשרים וארבע ברכות, ולא נענה. ירד רבי עקיבא אחריו ואמר: "אבינו מלכנו, חטאנו לפניך. אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה", ומיד נענה וירדו גשמי ברכה. יצאה בת קול ואמרה: "לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה (רבי עקיבא) מעביר על מידותיו, וזה (רבי אליעזר) אינו מעביר על מידותיו. וכתב בספר אור זרוע (ח"ב סי' רפא) בשם רבי שמואל החסיד, כי התיבות "אבינו מלכנו חטאנו לפניך" בגימטריא: "רבי עקיבא יסדו". וכתב באורחות חיים (ראש השנה, אות ב), שכאשר ראו חכמי הדור שנענה רבי עקיבא באותה תפילה, הוסיפו עליה בקשות ותחנונים, וקבעו לאומרם לאחר תפילות שחרית ומנחה בעשרת ימי תשובה. וכן כתב גם בסידור רש"י (סי' קפ). עוד הביאו, שאם חל ר"ה בשבת, נהגו במקצת מקומות לומר אף אז "אבינו מלכנו". וכן כתב רבנו גרשום בר יהודה בתשובה, שכשם שאומרים אותו ביום"כ שחל בשבת, כך אומרים אותו גם בשבת שבין ראש השנה ליום"כ.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן ההפסרה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "והיא מרת נפש ותתפלל אל ד' ובכה תבכה"

2. "הבן יקיר לי אפרים עם ילד שעשעים כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם ד'"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: מילה בתהילים עם חמש אותיות מ' - "ממתקוממים" (יז,ז), ומילה בתהילים עם שלש אותיות רצופות זהות? "חננני" (ט,יד). **חידון א' ת'** - אגוז, בינונים, גזירות טובות, דבש, התרת נדרים, ותיחתם, זכרונות, חנה, טובים, יום הזיכרון, כרתי, לראש לזנב, מלכויות, נפש, סילקא, עקידה, פנינה, צדיקים, קרא, רוביא רימון ראש (ויש האוכלים גם ריאה), שופר, תשליך. **חידון א' ת' הפוך** - ר' עקיבא, זהב, בחג (סוכות), מוריד, שילה, כסלו, ארז, אשה קשת רוח, שבט, עלי, קולך ועיניך לפעולתך, במחול, אפרים שעשועים, חן, פנחס, ר' יהושע, צוף, עלץ, בית יעזק, שיר, 'מקודש', חצוצרות. **ואלה שמות** - משה, שמואל, דוד, שמעיה, עדו, אליהו, אלישע, מיכה, אמוץ. **שעשועי דאורייתא** - קבלת לוחות ראשונות וירידת כבוד השי"ת בפרשת יתרו ומשפטים, קבלת לוחות שניות בפרשת כי תשא, העפלה לארץ ישראל בפרשת שלח, ופטירת אהרן בהר ההר. 1. לוד, יבנה, ירושלים. 2. בהמה, יונים, חמור, פרה, יעל, זכרים (אילים), נחש. 3. "של שלש שלש". 4. "לה אלקנה אישה חנה למה". 5. "הנני מביא... ישובו הנה", "הבן יקיר... נאם ד'". 6. "אף מרומם. מקים". "והגידו באיים ממרחק". **מילה בפרשה נצבים** - ישוב. "נכד יעקב למד" - ישוב היה בנו של יששכר, "אינו שכוב או מעומד" - אלא מיושב = ישוב, "ישנן יחזור ויהיה לרב" - יחזור = ישוב, "גדול וחכם במקום מגוריו" - מקום מגורים = ישוב. **טמונות לראש השנה** - 1. רימון לסימנא טבא. 2. "כל השופרות כשרים חוץ משל פרה" (פ"ג מ"ב). 3. "אם אינן מכירין אותו" (פ"ב מ"א). 4. "והבא להציל מן הדליקה" (פ"ב מ"ה). 5. "ופיו מצופה זהב" (פ"ג מ"ג). 6. שלושה ספרים נפתחים בר"ה. 7. גזר לסימנא טבא. 8. תפוח בדבש לסימנא טבא. 9. "בראשונה היו משיאין משואות" (פ"ב מ"ב). 10. "וכמה היה רחב", ועוד מראות הלבנה (פ"ב מ"ו). 11. "וסעודות גדולות עושים להם שם" (פ"ב מ"ה). 12. "כבקרת רועה עדרו", "למעשר בהמה" (פ"א מ"א). 13. "ומפריחי יונים" (פ"א מ"ח). 14. "ולירקות" (פ"א מ"א). 15. "על כסלו מפני החנוכה" (פ"א מ"ג). **טמונות בהפסרה** - 1. "פנינה" (אב). 2. "וקולה לא ישמע" (א,יג). 3. "מנעי קולך מבכי" (לא,טו). 4. "ילד שעשועים" (לא,יט). 4. "רחל מבכה על בניה" (לא,יד). **שאלה לשלח השבת ואתחנן** - שאלנו: בעשרת הדברות שבהפסרתנו יש שינוי בלשון: בציווי הרביעי והחמישי, שבת וכיבוד הורים, נוקט הכתוב בתוספת "צוך ד' אלקיך". ויש לבאר, מדוע רק לגבי שתי הדברות הללו הדגישה התורה וכתבה שד' אלו קיך ציוה לעשות כך? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. משום שרק שתייהן מצוות עשה וכל שאר הדברות הן אזהרות. ב. מפני שמצוות אלו ניתנו כבר במרה, קודם למעמד הר סיני. ("אשר צוך ד' אלקיך" - סופי תיבות בגימטריא = 'מרה'). ג. שתייהן מצוות הקשורות אחת לשניה, כמו שכתוב "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו". ד. לומר להם שייקמו את המצוות האלו מתוך ציות לציווי של הקב"ה ולא שלא לשמה כדי לקבל שכר בעוה"ז ובעוה"ב. ה. לגבי שבת, להדגיש את עניין השבת שהיא זכר למעשה בראשית, דבר שכתוב בדברות הראשונות ולא כאן.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים הקשורים לראש השנה ולמשינות ראש השנה.

(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
 אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
 כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות לראש השנה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
 "בשרירות ליבי" (כח, יח)

הפטורות ר"ה "ויהי איש אחד" (ש"א א' א' - ב' יא) "כה אמר ד'" (ירמיה לא א' - יט')

טמונות בהפטרה

